

Arkivsaknr:	2016/972
Arkivkode:	
Saksbehandler:	Marianne Stranden

Saksgang

Eldrerådet
 Ungdomsrådet
 Råd for likestilling av funksjonshemmede
 Levekårsutvalget
 Plan og eiendomsutvalget
 Arbeidsmiljøutvalget
 Administrasjonsutvalget
 Formannskapet
 Kommunestyret

Møtedato

04.11.2016
 10.11.2016
 16.11.2016
 15.11.2016
 15.11.2016
 16.11.2016
 29.11.2016
 29.11.2016
 15.12.2016

Budsjett 2017, handlingsdel og økonomiplan 2017-2020

Rådmannens forslag til vedtak:

- Gildeskål kommunes budsjett for 2017, handlingsdel og økonomiplan for 2017 – 2020 vedtas med de økonomiske rammer pr hovedansvar slik det fremkommer i tabellen nedenfor.

Netto utgift	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020
HA 1 Politisk virksomhet				
Sum inntekter	-1 250 000	-1 250 000	-1 250 000	-1 250 000
Sum utgift	4 447 106	4 447 106	4 447 106	4 447 106
Netto utgift	3 197 106	3 197 106	3 197 106	3 197 106
HA 2 Skole og barnehage				
Sum inntekter	-8 643 188	-9 143 188	-9 643 188	-9 643 188
Sum utgift	57 931 208	57 931 208	57 931 208	57 931 208
Netto utgift	49 288 020	48 788 020	48 288 020	48 288 020
HA 3 Helse og sosial				
Sum inntekter	-15 217 400	-14 942 400	-14 942 400	-14 942 400

	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020
Netto utgift				
Sum utgift	36 935 623	36 095 623	36 095 623	36 095 623
Netto utgift	21 718 223	21 153 223	21 153 223	21 153 223
HA 3 Pleie og omsorg				
Sum inntekter	-6 181 240	-6 181 240	-6 181 240	-6 181 240
Sum utgift	63 802 575	63 802 575	63 802 575	63 802 575
Netto utgift	57 621 335	57 621 335	57 621 335	57 621 335
HA 4 Teknisk				
Sum inntekter	-7 735 422	-7 735 422	-7 735 422	-7 735 422
Sum utgift	18 377 226	18 377 226	18 377 226	18 377 226
Netto utgift	10 641 804	10 641 804	10 641 804	10 641 804
HA 5 Kultur				
Sum inntekter	-320 350	-320 350	-320 350	-320 350
Sum utgift	3 875 286	3 875 286	3 875 286	3 875 286
Netto utgift	3 554 936	3 554 936	3 554 936	3 554 936
HA 6 Drift og vedlikehold				
Sum inntekter	-7 833 723	-7 833 723	-7 833 723	-7 833 723
Sum utgift	8 321 838	8 321 838	8 321 838	8 321 838
Netto utgift	-411 885	-411 885	-411 885	-411 885
HA 7 Fellestjenester				
Sum inntekter	-2 148 400	-2 148 400	-2 148 400	-2 148 400
Sum utgift	18 674 554	18 674 554	18 674 554	18 674 554
Netto utgift	16 526 154	16 526 154	16 526 154	16 526 154
HA 8 Finansielle transaksjoner				
Sum inntekter	-2 989 140	-3 977 140	-3 179 140	-2 919 140
Sum utgift	19 188 903	19 188 903	19 188 903	19 188 903
Netto utgift	16 199 763	15 211 763	16 009 763	16 269 763
HA 9 Kommunal finansiering				
Sum inntekter	-192 435 456	-190 382 456	-190 680 456	-190 940 456
Sum utgift	14 100 000	14 100 000	14 100 000	14 100 000
Netto utgift	-178 335 456	-176 282 456	-176 580 456	-176 840 456

2. Investeringsbudsjett for budsjett 2017 og økonomiplanperioden 2017 – 2020 vedtas som fremlagt. Rådmannen gis fullmakt til å foreta låneopptak til investeringene og til å godkjenne lånevilkårene.
3. De tiltak og mål for HA-områdene 1-9 som fremgår av handlingsdelen og økonomiplanen vedtas som tiltak og mål for Gildeskål kommune i økonomiplanperioden 2017-2020.
4. I henhold til kommunestyresak 35/15 endres skolekretsgrensene og Storvik skole legges ned fra og med skoleåret 2018/2019.
5. I medhold av eiendomsskatteloven §§ 2 og 3a, videreføres i 2017 utskrivning av

eiendomsskatt for hele kommunen. Alminnelig skattesats i Gildeskål kommune er 7 promille. I medhold av eiendomsskatteloven § 12 a) differensieres satsene. Ved utskrivning av eiendomsskatt for verker og bruk samt næringseiendommer benyttes 7 promille. For øvrige takstpliktige eiendommer benyttes 4,8 promille. Ved taksering og utskrivning av eiendomsskatt benyttes kommunens skattevedtekter vedtatt i kommunestyret den 18. desember 2008.

Eiendomsskattegrunlaget holdes på samme nivå som i 2009. Ordinær eiendomsskattetaksering av nye eiendommer og retaksering av eiendommer med vesentlig verdiendring (økning/reduksjon) i løpet av perioden, skjer dog på vanlig måte med hjemmel i eiendomsskatteloven § 8A-3 (5). Unntatt er eiendomsskattegrunlaget for kraftproduksjonsanlegg som fastsettes av ligningsmyndighetene etter bestemmelser i skattelovens § 8-5.

6. I medhold av eiendomsskatteloven § 7 bokstavene a), b), og c) fritas følgende eiendommer for eiendomsskatt:
  - a) Stiftelser eller institusjoner (lag og foreninger) som tar sikte på å gagne en kommune.
  - b) Bygninger som har historisk verdi.
  - c) Boliger som er bygd/ ferdigstilt fra og med 2010. Fritaket gjelder for alle boliger bygd etter 2011 og i 5 år for hver enkelt bolig. Blir boligen omgjort til fritidsbolig/ hytte i perioden frafalles fritaket. Fritaket er ment å stimulere til nye etableringer og bygging av flere boliger i kommunen og gjelder derved ikke oppbygging eller oppussing av eksisterende boliger.

Kommunestyret i Gildeskål gir ikke fritak for eiendomsskatt etter eiendomsskattelovens § 7 d) "*Bygning og grunn i visse luter av kommunen*".

7. Bunnfradrag jfr. eiendomsskattelovens § 11, 2. ledd settes til kr 50.000,-
8. Eiendomsskatten skal faktureres over 4 terminer; mars, juni, september og november.
9. Ved utskrivning av forskuddsskatt og forskuddstrekk for 2017, og ved endelig utregning for samme år, benyttes høyeste lovlige satser.
10. Betalingsregulativet vedtas slik det fremkommer i vedlagte dokument. Det beregnes 100 % selvkostdekning på gebyr for vann, avløp og feiing. Alle gebyrer skal faktureres over 4 terminer sammen med eiendomsskatten.

Vedlegg

- 1 Handlingsdel av kommuneplan, budsjett og økonomiplan 2017-2020
- 2 Betalingsregulativ 2017 - Rådmannens forslag
- 3 Budsjettnotat kommunale gebyrer
- 4 Netto utgift - rådmannens forslag pr ansvar
- 5 Søknad om driftsmidler Gildeskål Kirkelige Fellesråd 2017
- 6 Søknad om investeringsmidler Gildeskål Kirkelige Fellesråd 2017

Bakgrunn for saken:

Det vises til eget budsjettdokument vedlagt denne sak.

Sentrale planer og styringsdokument ligger på kommunens hjemmeside:

<http://www.gildeskal.kommune.no/sentrale-planer-og-styringsdokumenter.263918.no.html>

Vurdering:

Rådmannens forslag til budsjett for 2017, handlingsdel og økonomiplan for perioden 2017-2020 oversendes til kommunens råd, utvalg og nemnder for videre behandling.

Som vedlegg følger nødvendig dokumentasjon til den videre behandlingen i utvalgene.

Handlingsdel av kommuneplanen, budsjett og økonomiplan

Kommunestyret vedtok i mars 2016 kommuneplanen med samfunnsdel og arealplan. Det kommunale plansystemet forutsetter at det utarbeides en handlingsplan med tiltak der det vedtas hvordan målene i samfunnsplanen skal realiseres. Lovverket åpner for å slå sammen handlingsdelen med økonomiplanen og årsbudsjettet i ett dokument. Det gjøres nå i denne saken. Kommunen får kun ett dokument der handlingsplanens tiltak både er budsjettert og målsatt. Foruten å være det formelle vedtaket om hva og hvordan kommunen skal realisere målene i samfunnsplanen de neste 4 årene, blir dokumentet et praktisk arbeidsverktøy både for politikken og administrasjonen i Gildeskål kommune. Rådmannen vil derfor ikke utarbeide en egen handlingsplan med tiltak til kommuneplanen.

Utfordringen med denne teknikken er at politiske beslutninger og føringer endres fra å bevilge et beløp, til å fastsette et mål for hva man vil oppnå og så bevilge hvor mye penger som skal til for å nå det målet. Politikken vil ved avleggelsen av årsregnskapet senere kunne kontrollere om målet ble nådd og evaluere resultatet.

Fordelen med å gjøre det på denne måten er at den politikken kommunestyret velger kommer tydelig frem i ett samlet dokument.

Dokumentene i saken består av:

Budsjett 2017

Økonomiplan 2017-2020

Handlingsdel av kommuneplan med tiltak

Disse tre dokumentene har ulike lovkrav knyttet til seg og denne saken tar hensyn til kravene for alle dokumentene. Pålagte tabeller, oversikter og fremstillinger er innarbeidet i dokumentet. Budsjettene legges frem på hovedansvarsnivå. Det innebærer at detaljer om hvor mye penger som er budsjettert for bruk til blyanter og kladdebøker på en skole ikke fremgår direkte av de oversiktene som er lagt frem. Budsjettene med handlingsplan inviterer derfor politikken til å fokusere mer på overordnede samfunns mål og hvordan man i stort ønske å utvikle Gildeskålsamfunnet inn i fremtiden i tråd med den vedtatte samfunnsplanen.

Rådmannen har foreslått å velge ut noen målområder fra samfunnsplanen som det skal arbeides med i denne økonomiplanperioden. Valgene er gjort ut ifra hva rådmannen mener Gildeskål kommune har behov for å jobbe konkret med de neste fire årene. Gildeskål kommune har som mål å øke antall innbyggere. De målene som er gjort handler i det vesentligste om å jobbe med det.

I Investeringsbudsjettet er det boligbygging/tomteopparbeidelse som er det viktigste og investeringer rundt dette. I driftsbudsjettet er det skole, oppvekst, omsorg og folkehelse som er prioritert. Gildeskålsamfunnet skal være et godt sted og bo og leve for alle aldersgrupper. De målene rådmannen har valgt å fokusere på bidrar alle på sitt område til å realisere dette.

Rådmannen har i dette budsjettforslaget gjort noen særlige valg med stor betydning.

Økte driftsinntekter

Det er gjort en markant økning av inntektene. Ved avleggelsen av regnskapet for 2015 påpekte revisjonen at kommunen ikke justerte budsjettet i tråd med inntektsøkningene som kom mot slutten av året. Kommunen har årlig hatt høyere inntekter enn det som er budsjettert. I arbeidet med budsjettet og økonomiplanen nå er det gjort en kritisk gjennomgang av det forholdet revisjonen påpekte. Dette gjør at rådmannen foreslår å øke inntektene. Inntektsøkningen er fortsatt innenfor kravet om realistisk budsjettering.

Prisene på kommunale tjenester er økt med prisstigningen på 2,5 %. I tillegg er inntektene økt som følge av styrking av staben på tekniske tjenester. Dette gjør at det blir raskere og mer byggesaksbehandling med økte gebyrinntekter. Det blir også raskere og flere oppmålingsforretninger og eiendomstakseringer som medfører mer gebyr og større grunnlag for eiendomsskatt

Eiendomsskatt satsen er ikke foreslått økt.

Driftsbudsjettene

Driftsbudsjettet for virksomhetene HA1-HA9 er lagt frem i tråd med de rammene kommunestyret har vedtatt, korrigert for lønnsvekst og tiltak som er vedtatt i løpet av siste år. Konsekvensen av dette er at rammene for virksomhetenes drift er på et absolutt minimum med en drift på en svært stram line. Generelt øker risikoen for budsjettoverskridelse når rammene ikke inneholder reserver. Rådmannen har gjort dette for å vise hvor lave budsjetter det er faglig forsvarlig å ha. Men virksomhetene har gjort en enkel vurdering av risikoen på sine områder som kan medføre budsjettoverskridelser i løpet av driftsåret. Dette er situasjoner som etter rådmannens syn skal betegnes som virksomhetsspesifikk risiko. Dette kan være at en familie med barn som krever spesialundervisning i skolen flytter hit i løpet av året, eller en barnevernssak som fører til omsorgsovertakelse eller at sykehuset skriver ut et stort antall pasienter som sykehjemmet plutselig får ansvaret for. Slik virksomhetsspesifikk risiko er det ikke tatt høyde for. Det er i budsjettet lagt opp til at alle reserver disponeres politisk. Dersom en situasjon oppstår i løpet av driftsåret vil rådmannen fremme sak om tilleggsbevilgning for å løse den aktuelle situasjonen. Dette kan skje både som særskilt sak og som ledd i fremleggelse av tertialrapporter. Dersom situasjonen krever det vil rådmannen samtidig foreslå endring av økonomiplanen.

Investeringsbudsjettet

Investeringsbudsjettet er satt opp med to typer investeringer. Først er det viktig å fullføre prosjekter som er igangsatt men ikke ferdig. Dette krever saksbehandlings og

oppfølgingskapasitet. Etter denne vurderingen er det tatt inn nye investeringer som er vurdert som viktige for å nå samfunnsplanens mål og støtte opp under virksomhetenes aktivitet slik at de når sine mål. Det er også foreslått å finansiere investeringer med nytt låneopptak. Nye låneopptak er ikke større enn at den rente og avdragsbelastningen fra 2016 er holdt på omtrent samme nivå. Renter og avdrag vil derfor ikke påvirke driftsbudsjettene mer enn de gjorde i 2016.

I investeringsbudsjettet er det foreslått å videreføre bolig og tomtesatsingen på 5,0 mnok per år i planperioden. Etter at kommunestyret vedtok boligpolitisk handlingsprogram har rådmannen satt i gang et arbeid for å utvikle et boliginvesteringsprogram i tråd med boligpolitisk handlingsprogram. Dette kan medføre at investeringsbudsjettet må endres og som følge av det at økonomiplanen må endres. Dersom boliginvesteringene gjennomføres i regi av stiftelsen GILDEBO vil det ikke være nødvendig å endre budsjettet eller økonomiplanen.

Alle reserver disponeres politisk

Virkningen av dette er at det til politisk disposisjon er tildels ganske store beløp tilgjengelig. Dette er en ny situasjon for kommunestyret sammenlignet med tidligere år. Det gjør det mulig å sette tydelige politiske fotavtrykk i budsjettet og sette kursen for styringen av kommunen.

Politikken har mulighet for å øke driftsrammene for virksomhetene med 5,5 MNOK i 2017, 4,6 MNOK i 2018, 5,4 MNOK i 2019 og 5,6 MNOK i 2020 uten at målet om å ha 1,75% netto driftsresultat må vike. Dette gjøres ved å bruke tidligere års oppsparte midler som er tilgjengelig på disposisjonsfondet.

Innretningen på budsjettet er at vedtaket om å øke en driftsramme bare kan gjøres dersom det samtidig fastsettes et mål med bevilgningen. Dette for å tilfredsstille handlingsdelen av samfunnsplanen som altså er en del av behandlingen.

Finansavkastningen brukes ikke til drift

I budsjettet har rådmannen budsjettert med en finansavkastning på 12,0 MNOK hvert år i planperioden. Hele avkastningen settes av til fond hvert år og ingen ting brukes til å finansiere drift. Dette er i tråd med det rådmannen har sagt i årsmeldinger og budsjetter hvert år siden 2013 om risikoen for kommunens drift ved at usikre finansinntekter finansierer f.eks. barnehager. Rådmannen har anbefalt at det bygges opp et fond for å takle svingninger i avkastning og sikre en forutsigbar drift av tjenester. I denne økonomiplanperioden foreslår rådmannen å bygge opp et slikt fond, som vil få en saldo på 48,1MNOK i 2020

Rådmannen har samtidig foreslått at kommunen nå innfører et forvaltningsregime for det ubundne kapitalfondet. Forslaget er at inntil 50% av avkastningen kan brukes til investeringer og/eller drift per år. Anbefalingen er videre at man bare bruker av fjorårets faktiske avkastning som er kommet inn i banken. Videre at bruken i drift bare brukes til engangsutgifter og ikke til løpende drift som f.eks lønn.

Dersom kommunestyret ikke mener at det er viktig å ha en sunn økonomi der netto driftsresultat er på 1,75% av driftsinntektene, kan dette målet endres og man kan fase inn inntil 6 MNOK i budsjettet. Dette dersom man vil ha en handlingsregel for finansavkastningen som beskrevet over. Dersom dette heller ikke er politisk ønskelig kan man fase inn hele avkastningen på 12,0 MNOK.

Det er beskrevet over at driftsbudsjettene er på et absolutt minimum og at det er frigjort store beløp til politisk disponering. Det totale beløp til politisk disponering er ca 17,0 MNOK hvert år i planperioden.

Politiske retningsvalg

Dette budsjettet rydder kraftig i kommunens drift og administrasjon og frigjør betydelige beløp til politikk. Etter rådmannens syn har kommunen gjenvunnet styrefarten og mulighetene for å sette riktig kurs nå er absolutt tilstede. Men det er når man har oppnådd styrefart at man kan gjøre de riktige kursvalgene. Rådmannens anbefaling er å avstå fra å bruke finansinntektene i driften og ikke øke budsjetttrammene med disse pengene. Rådmannens anbefaling er videre også å avstå fra å bruke disposisjonsfondet med 5,5 MNOK

Rådmannen har utarbeidet et budsjett med svært få nye aktiviteter.

For hver ny aktivitet som velges inn politisk, uten at en annen aktivitet samtidig velges ut, øker bruken av fond.

Rådmannen har utarbeidet en oversikt for hvert HA på tiltak som det fra et faglig ståsted er ønskelig å få inn for å styrke budsjettet og måloppnåelsen. Det er samtidig utarbeidet en oversikt over mulige tiltak for hvert HA som kan tas ut. Disse tiltakene er ikke ønskelig å ta ut. De er ikke lovpålagte, men de er med og øker kvaliteten på tjenesten.

Tiltak som er lagt inn i rådmannens forslag til budsjett og økonomiplan og som endrer aktiviteten i økonomiplanperioden:

1. Avviklet innbyggertilskudd. Reduksjon utgift kr 300 000 i hele økonomiplanperioden.
  - Tiltaket har vært vanskelig å gjennomføre i praksis. Rådmannen foreslår heller å bruke disse midlene til låneopptak.
2. Finansiering investering. Økt utgift kr 300 000 i hele økonomiplanperioden.
  - Rente og avdragsutgifter for nytt lån til årets investeringer.
3. Avvikle Storvik skole. Nettoinntekt i 2018, 2019 og 2020 på henholdsvis 0,5 mnok, 1 mnok og 1 mnok.
  1. Nedleggelse av Storvik skole. Synkende elevtall gjør det utfordrende å levere gode tjenester til elever i hvert skoletrinn. Kommunen har tidligere vedtatt at hvis elevtallet er under 10 på en skole skal skolen legges ned, jfr. vedtak i kst sak 35/15. Følgende elevtallprognose foreligger pr oktober 2016:

Skole	2017	2018	2019	2020
Inndyr	101	96	91	96
Nygårdsjøen	38	37	40	43
Sandhornøy	32	31	34	35
Sørarnøy	25	27	25	26
Storvik	14	9	8	8

Elevtallprognosene på Storvik skole viser at elevtallet er under 10 elever fra 2018, det er derfor ikke grunnlag for videre drift. Nedleggelse av Storvik skole har vært utredet tidligere i forbindelse med prosjektet «Fortettet omsorg og service». Elevene vil fraktes til Inndyr skole. Arbeidet med å legge ned en skole er krevende. Å velge inn tiltaket fra

med halvårsvirkning 2018 gjør at elevene kan fullføre skoleåret 2017/2018, men prosessen kan starte i 2017. Dette for å gjøre prosessen godt gjennomtenkt og så skånsom som mulig for elever og ansatte.

4. Ny byggesaksbehandler og oppmåler har gjort at inntektene på oppmåling, byggsak og e-skatt er økt med tilsammen 1,6 mnok.
5. Ressurskrevende brukere er tatt ut. Utgift 4,1 mnok, refusjon 0,6 mnok.

Oversikt over mulige økninger og reduksjoner i virksomhetenes driftsrammer.

HA 2 skole og barnehage

1. Utgiftsøkning: Styrking ressurs barnehagen 50 % stilling. Kr 200 000
  - a. Ressurs som kan settes inn i forhold til antall barn, alder og bemanningsnorm jfr mange barn under tre år på Sandhornøy. Denne ressursen kan overføres til andre barnehager ved behov.
2. Utgiftsøkning: Styrking tidlig innsats. Kr 1 000 000
3. Utgiftsøkning: Rekrutteringstiltak tilsetting nye lærere. Kr. 100 000
  - a. Tilby nyutdannede lærere 4 års ansiennitet som et tiltak for å rekruttere nye lærere - ca. 17900 pr. ansatt - ca. 4-5 lærere hvert år.
4. Utgiftsøkning: Styrking lærerstilling 10 %. Kr 62 000
  - a. Økning av stilling jfr. fokus på havbruk i samfunnsplan og satsing på realfag.
5. Utgiftsøkning: Skolefrukt. Kr 170 000
  - a. Som et ledd i folkehelsearbeid - frukt til alle elever
6. Utgiftsøkning: Rullering smart Board tavler klasserom. Kr 30 000 pr stk.
7. Utgift/inntektsreduksjon: Legge ned oppvekstsenter Storvik (med barnehagen). Sfo/barnehage inkludert byggets kostnader. Besparelse 0,5 mnok i 2018, 1,0 mnok i 2019, 1,0 mnok i 2020.

HA 3 Pleie og omsorg

8. Utgiftsøkning: Styrking av hjemmetjenesten. kr 1 290 000
  - a. Prosjekt fortettet omsorg og service med dreining av tjenestene til økt bruk av hjemmetjenester og reduksjon i antall institusjonsplasser. Tilbudet på natt er styrket med aktiv nattevakt på fastlandssonen og hvilende nattevakt på eldresentrene. For å få forsvarlighet og kvalitet på tjenestene er det nødvendig med en ytterligere styrking på kveld og helg. Gevinsten med reduserte utgifter til pleie og omsorg vil en se på etter 2-3 år. Minimum styrking er en 1 aftenvakt daglig og 1 dagvakt på helg og det tilsvarer en økning på 1,9 årsverk.

Endret soneinndeling vurderes samtidig, men vil ikke ha noe betydning for behovet for styrking av tjenesten.

I tallene er økningen fordelt på begge hjemmetjeneste sonene.

9. Utgiftsøkning: Rekrutteringstiltak. Kr 150 000

- a. Pleie og omsorg har i årevis hatt mangel på sykepleiere og vernepleiere
Sykepleier mangelen er spesielt utfordrende på institusjon, mht. kvalitet på tjenestene og stort press på sykepleierne.
Flere fra kommunen er i gang med sykepleierutdanning, både ordinær utdanning og desentralisert utdanning. En av dem er fast ansatt som helsefagarbeider. Erfaring tilsier at det er viktig å satse på egne innbyggere/arbeidstakere.
Rekrutteringstiltak i form av stipend for de som ikke er ansatt og permisjon med delvis lønn for ansatte.

10. Utgiftsøkning: Økt personalressurs Nygårdstjenestene. Kr 125 000

- a. Personale til stede hele døgnet er nødvendig for å ivareta beboerne med store omsorgsbehov. Få bort flere tidspunkt på dagen uten personale tilstede.
Klassifisert som tjeneste med heldøgns bemanning, gir grunnlag for tilskudd til rehabilitering.
Lovendring der brukere med rett til sykehjems plass eller tilsvarende med heldøgns pleie. Buffer for institusjonsplass.
Nødvendig økt ressurs 0,2 årsverk.

11. Utgiftsøkning: Økt grunnbemanning Åpen omsorg øyene. Kr 105 000

- a. Nyopprettet nattevaktstilling økes fra 50 % lønnsbrøk til 75 %. Disse 25 % av stillingen inngår i turnus på dag og aften hele året, men med størst arbeidsmengde på sommeren.
På denne måten kan denne stillingen dekke deler av behovet for ferievikarer.
Økt grunnbemanning i ordinær drift gir redusert innleie av vikarer ved sykdom og annet fravær. Dette vil kunne merkes på redusert overtid som følge av mangel på vikarer, og redusert vikarutgifter.

12. Utgiftsreduksjon: Legge ned arbeidsstua Gibos som er det eneste aktivitetstilbudet for beboerne på Gibos. Kr 279 000.

13. Utgiftsreduksjon: Kutt budsjettpost IKT-programmer. Nye moduler for fagprogrammet Gerica, kan for 2017 inngå i prosjekt effektivisering, kvalitetssikring og innføring av velferdsteknologi. Ettårs effekt. Fra kr 60 000 med kr 60 000.

HA 3 Helse og sosial

14. Utgiftsreduksjon: Redusere tilskudd til Gildeskål vekst med 0,6 mnok.

- a. Selskapet må være proaktiv og skaffe inntekter. Får i dag 1,6 mnok av kommune. Har søkt om ytterligere 0,38 mnok i budsjett 2017.

15. Utgiftsøkning: Økning skolehelsetjeneste. Kr 600 000

- a. For å hindre frafall i videregående skole. Elevundersøkelser viser at elevene etterspør denne tjenesten.
- b. Dette er en nasjonal satsing. Tiltaket forutsetter statlig tilskudd i tråd med føringer i statsbudsjettet.

16. Utgiftsøkning: Etablering og drift av møteplasser (rus, psyk, nav). Kr 500 000.

- a. Sosiale møteplasser for flere brukergrupper; lag og foreninger, pensjonister. Brukerne må være aktive deltakere og bidra. Kan legges til Gildeskål Vekst som en ny aktivitet.
17. Utgiftsøkning: Forebyggende tiltak folkehelse kr. 200 000.
- b. Forebyggende tiltak for barn og unge (jfr. fattigdomssatsing). Bidra til å redusere sosiale forskjeller blant barn og unge.

HA 5 Kultur

18. Utgiftsøkning: Elias Blix prosjekt. kr. 750 000
- a. Ansette prosjektleder i 3 år som skal arbeide for å få Blix opp og frem.
19. Utgiftsøkning: Inventar nye møteplasser ungdom. Kr 50 000
20. Utgiftsøkning: Rektor kulturskole. Kr 130 000.
- a. Kommunene skal ha kulturskole med egen rektor. Vil kunne skape og koordinere nye tilbud jfr. trivsel i samfunnsplanen.
21. Utgiftsøkning: Lærerstilling kulturskole kr 175 000
22. Utgiftsreduksjon: Kutt støtten til The Northland. Kr 20 000
23. Utgiftsreduksjon: Nedleggelse kinodrift kr 45 000

HA 4 og 6 Teknisk

24. Utgiftsøkning: Vaktordning Vannverk. Kr 600 000.
- a. Kommunen har pålegg fra Mattilsynet om å etablere vaktordning. Estimert kostnad 4-delt vakt.
25. Utgiftsøkning: Plenklipp sommervikar Inndyr, Sandhornøy, Nygårdsjøen. Kr 100 000.
26. Utgiftsøkning: Renhold kommunelager (VA-bygget). Kr 40 000.
- a. Konsekvens av vedtak om å bygge. Har ikke vært budsjettet med renhold VA-bygg. Viktig med godt renhold da ansatte veksler mellom å jobbe med produksjon av vann og avløpsanlegg. Viktig også for trivsel og generell HMS for ansatte. Ca. 10 % stilling.
27. Utgiftsøkning: Renhold Pepper. Kr 30 000.
- a. Konsekvens av vedtak om å bygge. Dersom Pepper skal være åpent for besøkende i det regionalt viktige friluftsområdet Sandviksanden, må renhold være på plass. Målet i Tema 1 i samfunnsplanen om at kommunen skal være preget av bolyst og trivsel vil fremmes ved å holde Pepper åpent. Tiltaket også viktig jf Tema 2 i samfunnsplanen, hvor et av målene er å ha gode fritidstilbud for alle innbyggerne. Et åpent Pepper kan stimulere til aktiv bruk av naturen.
28. Utgiftsøkning: Styrke veivedlikehold sommer. Kr 170 000.
- a. Kom inn som kutt-tiltak i budsjett 2016. Utgifter: skraping, grus, salt, kosting, kantslått, grøfte rensk.
29. Utgiftsøkning: Styrke vintervedlikehold. Kr 900 000.
- a. Kom inn som kutt-tiltak i budsjett 2016. Ny anbudsrunde høsten 2017 gjør at vi kan forvente noe økning jfr. 2016. Noe økt bruk av strøsand jfr lite snø og mer asfalt.
30. Utgiftsreduksjon: Stenge Pepperbygget på Langsanden kr 140 000
31. Utgiftsreduksjon: Redusert vedlikehold kommunale kaier kr 50 000.

HA 7 Fellestjenester

32. Utgiftsreduksjon: Konsulentbruk IKT. Fra kr 245 000 med Kr 100 000

- a. Kompetanse hos egne ansatte gjør at vi kan redusere konsulentbruk. Framgang ikt-plan må da revurderes.

33. Utgiftsreduksjon: Bruk av juridisk bistand. Fra kr 250 000 med 150 000.

HA 8 og HA 9 Kommunal finansiering

34. Inntektsøkning: Øke eiendomsskatten med 1 promille. Kr 1 500 000

35. Inntektsøkning: Øke eiendomsskatten med 2 promille. Kr 3 000 000

Økning av eiendomsskatt satsen kan gi 3 MNOK i ny inntekt

Det er i dette budsjettet ikke foreslått å øke satsene for eiendomsskatt. Kommunen har en mulighet til å øke inntektene sine med 3 MNOK ved å øke eiendomsskatt satsen med 2‰. Etter rådmannens syn vil dette være det viktigste tiltaket for å kunne finansiere økte driftsrammer på de områdene det er politisk er ønskelig å styrke målene. Med økt eiendomsskatt, kan nye mål og tiltak settes, samtidig som kommunen opprettholder innretningen på dette budsjettet, der tjenestene finansieres med løpende driftsinntekter og ikke usikker finansavkastning.

Behov for å ha reserver i budsjettet

Det fremgår av kommunens planstrategi at det i 2017 skal utarbeides en vedlikeholdsplan for kommunale bygg og tekniske anlegg. Når denne planen foreligger vil det bli behov for å bevilge penger til å løse vedlikeholdsoppgaver. Hva dette vil utgjøre er ikke kjent nå. Det vi allikevel vet nå er at kommunen har fått pålegg om utbedringer på elektriske, branntekniske og ventilasjonstekniske forhold i bygg. Når det blir behov for å bevilge penger for å utbedre slike ting og andre vedlikeholdsoppgaver må økonomiplanen rulleres. Dette er i tråd med kommunelovens bestemmelser.

Kommunen har høy lånegjeld. Denne gjelden er vurdert og det er en generell risiko for at rentene går opp, selv om det er varslet at de vil være stabilt lave noen tid fremover. Dersom renten går opp vil dette påvirke driftsbudsjettet negativt.

Dette budsjettet gir kommunen styringsfart. Rådmannen anbefaler at politikken nå bruker denne muligheten til å holde tilbake bevilgninger i påvente av kunnskap om vedlikeholdsbehovet som oppstår når vedlikeholdsplanen er fremlagt.

Innbyggerne i Gildeskål kommune må kunne forvente forutsigbarhet i de tjenestene kommunen tilbyr. Rådmannen mener det er klokt å beholde tjenestene og driftsbudsjettene på det nivået som er her fremlagt og ikke øke driftsrammene. Dersom kommunestyret øker driftsrammene nå og så senere ikke klarer å dekke opp vedlikeholdsbehovet må rammene til tjenesteområdene reduseres. Det skaper usikkerhet og er ikke spesielt godt egnet til å bygge opp en tillit i befolkningen om forutsigbarhet på tjenestenivået.

Rådmannen har pekt på at dette budsjettet gir stort rom for politiske retningsvalg og det er penger til å finansiere valget. Rådmannen oppfordrer samtidig til sparing og politisk klokskap. Det er også et politisk retningsvalg å vedta rådmannens forslag slik det ligger.

Konklusjon:

Budsjettet og økonomiplanen er lagt frem i balanse uten bruk av finansavkastning i driften.

Det er i budsjettet lagt opp til at alle reserver disponeres politisk.

Rådmannen anbefaler at disposisjonsfond beholdes slik det er mulig å gjøre tilleggsbevilgninger dersom det oppstår behov i løpet av året.

Innbyggerne i Gildeskål kommune må kunne forvente forutsigbarhet i de tjenestene kommunen tilbyr. Rådmannen mener det er klokt å beholde tjenestene og driftsbudsjettene på det nivået som er her fremlagt.

Dersom en situasjon oppstår i løpet av driftsåret vil rådmannen fremme sak om tilleggsbevilgning for å løse den aktuelle situasjonen. Dette kan skje både som særskilt sak og som ledd i fremleggelse av tertialrapporter. Dersom situasjonen krever det vil rådmannen samtidig foreslå endring av økonomiplanen.